

SiNTLUCAS

CREATING OPPORTUNITIES

FACILITEITENBELEID

(LEER-) PROBLEMEN MBO
2020-2021

Inleiding	3
De wet- en regelgeving	3
Dyscalculie	4
Dyslexie	4
Visuele beperking	5
Auditieve beperking	5
Taalontwikkelingsstoornis (TOS)	6
ASS/AD(H)D en overige (lichamelijke) beperkingen*	6
Onderschrijding onderwijstijd	6
De aanvraag van faciliteiten t.b.v. onderwijs, toetsen en examens stroomschema 1	7
De toets en/of het examen	8
Vragen	8
Klachtenregeling	8

INLEIDING

WAT SINTLUCAS KAN DOEN OM BELEMMERENDE FACTOREN BIJ EEN STUDENT TE COMPENSEREN TIJDENS HET ONDERWIJS, TOETSEN EN CENTRALE EXAMENS.

DE WET- EN REGELGEVING

Het uitgangspunt bij het toekennen van faciliteiten is dat een toets of examen beoogt te toetsen of de student voldoet aan de exameneisen. Die exameneisen zijn bindend, als daarop een uitzondering kan worden gemaakt, moet dat expliciet in de regelgeving zijn vermeld. De wijze van examinering kan er echter toe leiden dat een student een belemmering ondervindt bij het laten zien dat hij aan de exameneisen voldoet. Die belemmering kan (moet) worden weggenomen. Dit kan door extra hulpmiddelen of door aanpassingen in het examen zelf, maar met inachtneming van de exameneisen.

Om in aanmerking te komen voor faciliteiten moet de examencommissie beschikken over een dossier waarin omtrent de student is opgenomen: de aard van de beperking, de eventuele verklaring van een deskundige, de aanpassing bij het examen, en de eventuele afspraken met het Centraal Bureau van Toetsing en Examens (CvTE). Bij studenten met een lichamelijke (motorische) of zintuiglijke (auditieve of visuele) beperking is ten behoeve van het aanpassen van het centraal examen geen deskundigheidsverklaring nodig. Bij andere beperkingen is een verklaring van een ter zake deskundige orthopedagoog of psycholoog nodig, zoals geformuleerd in het Eindexamenbesluit VO (artikel 55). Een deskundigheidsverklaring kan enkel leiden tot de toekenning van

faciliteiten wanneer er in de beschrijving (verklaring) duidelijk beschreven is dat de beperking leidt tot een belemmering in de wijze van examinering. In het algemeen zal bij de overstap van vo naar mbo bekend zijn dat sprake is van een beperking, en heeft de school voor voortgezet onderwijs op grond van de verklaring al maatregelen genomen: aanpassingen in het onderwijs, remediale ondersteuning en extra oefening en aanpassingen bij de centrale examens. De mbo-instelling kan daarbij aansluiten. Bij nieuwe verklaringen hanteert SintLucas de regel dat deze deskundige in het geval van een DSM-diagnose in het bezit moet zijn van een BIG-registratie. In het geval van een diagnose die niet onderkend wordt door de DSM (dyslexie, dyscalculie, faalangst, NLD) wordt de geldigheid van de diagnose bepaald op basis van de inhoud van het onderzoeksverslag en degene die hem ondertekend heeft.

Als de examencommissie tot de slotsom komt dat wellicht aanpassingen gewenst zijn die buiten de competentie van de examencommissie vallen, dan wendt de examencommissie zich tot het CvTE via beperking@cvte.nl

Faciliteiten kunnen enkel toegekend worden wanneer de student ervoor gezorgd heeft dat het dossier compleet is aangeleverd bij de examencommissie en wanneer de faciliteiten tijdens de gehele onderwijsduur aangeboden zijn. Let er dus op dat je de faciliteiten bij aanvang van je eerste studiejaar aanvraagt.

WELKE FACILITEITEN KAN SINTLUCAS TOESTAAN:

Dyslexie:

- De examens voor studenten met dyslexie bevatten de mogelijkheid tot het voorlezen van teksten (kunstmatige spraak). In Facet is eigen spraaksynthesoftware ingebouwd, die door de school kan worden ingeschakeld.
- Ook is het toekennen van extra tijd toegestaan. Beide toepassingen zijn mogelijk en toegestaan bij de centrale examens mbo, voor zowel Nederlandse taal als rekenen en ook bij Engels.
- Spelling- en grammaticakaarten of spellingscontrole op de computer zijn bij de centrale examens niet toegestaan. Beperkte grammatica-overzichten in gangbare woordenboeken hoeven niet te worden verwijderd.
- Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.
- Tevens is aanpassing van het lettertype/lettergrootte bij het centrale examen niet mogelijk.
- Een opzoekhulp (persoon) om het woordenboek te kunnen gebruiken kan in sommige gevallen worden ingezet.

Dyscalculie:

Binnen SintLucas spelen (ernstige) rekenproblemen dan wel dyscalculie voornamelijk parten bij het rekenonderwijs en het (aangepaste) rekenexamen.

Het standaard rekenexamen:

- Deelnemers met een dyscalculieverklaring hebben recht op extra tijd (half uur).
- Bij het standaardexamen is de rekenmachine niet toegestaan, ook niet met een dyscalculieverklaring.
- Tevens mogen deelnemers met een dyscalculieverklaring gebruik maken van de door het CvTE toegestane standaard rekenkaart.
- Tenslotte bestaat de mogelijkheid tot een mondelinge afname van het examen als na enkele digitale sessies het vermoeden blijft dat de deelnemer geblokkeerd kan zijn door zijn rekenangst.

Het aangepaste rekenexamen:

- Bij het aangepaste rekenexamen kan bij elke opgave de rekenmachine worden gebruikt (los dan wel degene ingebouwd in het examen). Een grafische rekenmachine is niet toegestaan.
- De tijdsduur van deze toets is ruimer en daarom hebben deelnemers geen recht op extra tijd op basis van hun rekenproblematiek. Echter, op basis van een andere beperking dan op rekengebied (bijvoorbeeld dyslexie) kan wel extra tijd toegestaan worden.
- De toets legt minder nadruk op geautomatiseerde rekenregels en deelnemers mogen gebruik maken van de door het CvTE vastgestelde of toegestane standaard en aanvullende rekenkaarten.
- Tenslotte bestaat de mogelijkheid tot een mondelinge afname van het examen als na enkele digitale sessies het vermoeden blijft dat de deelnemer geblokkeerd kan zijn door zijn rekenangst.

Voorwaarde voor deelname aan het aangepaste examen is niet een deskundigheidsverklaring. Die is noch noodzakelijk, noch voldoende. De keuze voor het aangepaste examen maken deelnemer, docent en examencommissie gezamenlijk. Deze keuze komt in beeld indien naar redelijkheid gecheckt is of de reguliere examens niet haalbaar zijn. Dit betekent op SintLucas dat de student een inspanningsverplichting heeft tijdens de lessen en naar de rekenbijles komt. De rekendocent houdt een dossier bij van het leerproces van de student.

Eventueel brengt de orthopedagoog het rekenniveau verder in kaart ter aanvulling van het dossier. Op basis van deze gegevens maakt de examencommissie haar beslissing. Instelling en deelnemer spannen zich na de keuze in om het aangepast examen te halen en de deelnemer is op de hoogte van het feit dat het afleggen van het aangepaste examen betekent dat ook officieel duidelijk wordt dat hij het aangepaste examen heeft afgelegd. Deze zaken zijn ten behoeve van toezicht door de inspectie vastgelegd in een dossier.

WELKE FACILITEITEN KAN SINTLUCAS TOESTAAN:

Visuele beperking:

- Voor deelnemers met een visuele beperking worden op aanvraag aangepaste centrale examens geleverd.
- Bij de Nederlandse taal en Engels worden videofragmenten voorzien van of vervangen door een gesproken toelichting.
- Er kunnen aangepaste examens geleverd worden voor rekenen waar afbeeldingen waar nodig vervangen worden door toelichtingen of waar opgaven met een sterk visueel karakter vervangen worden door andere vragen.
- Ook is het examen geschikt gemaakt voor hulpmiddelen zoals een loepfunctie en/of verklanking op de computer of een brailleleesregel.
- De aanpassing is maatwerk. Niet elke visueel beperkte deelnemer is vertrouwd met dezelfde hulpmiddelen. Soms zijn verduidelijkte tekeningen adequaat, soms moeten tekeningen worden vervangen. Het complexe maatwerk gebeurt door het CvTE na contact met de instelling. Het is daarom noodzakelijk dat tijdig bekend is voor welke deelnemers maatwerk nodig is. Met de deelnemer kan worden nagegaan of de standaard uitvoering met enige aanpassingen (groter beeldscherm, gebruik makend van audio-ondersteuning, extra tijd) bruikbaar is. Het is ook mogelijk dat het standaard examen Nederlandse taal en Engels bruikbaar is, maar het standaard examen rekenen niet. Op Examenbladmbbo.nl staan voorbeelden van aangepaste examens, die nuttig zijn om vooraf te bekijken en om mee te oefenen.
- Kleurenblinde deelnemers ondervinden het in algemeen geen problemen bij het centrale examen. Mocht je bij het oefenen en voorbereiden of eventueel bij de afname toch een probleem constateren, neem dan contact op met het examenbureau. Het examenbureau neemt dan contact op met het CvTE. Het is toegestaan om een toezichthouder op verzoek van de kleurenblinde deelnemers te laten aanwijzen welke lijn of vlakdeel een door de deelnemer benoemde of aangewezen kleur heeft, of de kleur te benoemen (in een legenda aan te wijzen) van een door de deelnemer aangewezen lijn of vlakdeel.

- Deelnemers met een visuele beperking kunnen bij gebruik van het standaard examen (eventueel met verklanking) een half uur tijdverlenging krijgen. Wordt voor hen een aangepast examen besteld en gebruikt, dan geldt de daarbij vermelde tijd.
- Voor deelnemers met een visuele beperking is een digitaal woordenboek een haast vanzelfsprekend hulpmiddel. Gebruik ervan wordt toegestaan als op een andere wijze (bijvoorbeeld via een leesvaardigheidstest zonder woordenboek) is vastgesteld dat de woordenschat adequaat is. Zo niet, dan moet ook de visueel beperkte deelnemer een opzoekhulp (persoon) worden toegewezen.

Auditieve beperking:

- Voor deelnemers met een auditieve beperking kan het centraal examen Nederlandse taal of Engels in zijn standaardvorm (met een onderdeel luisteren via de koptelefoon) een probleem zijn. Het CvTE levert daarom een aangepast examen. Het centraal examen rekenen bevat geen geluid en heeft dus geen aanpassing.
- De toetstijd bij het rekenexamen kan wel met een half uur verlengd worden. Die verlenging van toetstijd, die ook geldt voor het aangepaste examen Nederlandse taal en Engels, vloeit voort uit het feit dat een auditieve beperking invloed heeft op de taalontwikkeling en daardoor ook indirect op het lezen. Of dat relevant is, wordt bepaald door de examencommissie op basis van het advies van de orthopedagoog, de hulpverleningsgeschiedenis en eventuele onderzoeksverslagen.
- Bij centrale examens Nederlands en rekenen mag een doventolk worden ingezet in de rol van woordenboek, die woorden verduidelijkt maar geen oplossingsrichtingen aangeeft. Daarbij geldt de algemene regel dat de doventolk ook bij schriftelijke toetsen in het instellingsexamen en leesmateriaal in het onderwijs moet zijn ingezet. Omdat Engelse gebarentaal niet gebruikelijk is, mag bij het centraal examen Engels geen doventolk worden ingezet.
- Tevens is er een aangepast examen waar de zuivere luisterfragmenten vervallen en de kijk-luisterfragmenten worden voorzien van ondertiteling.

WELKE FACILITEITEN KAN SINTLUCAS TOESTAAN:

Taalontwikkelingsstoornis (TOS):

- Indien relevant wordt de deelnemer voor het centraal examen een half uur extra toegekend.
- Indien het standaard examen Nederlandse taal / Engels (B1 en B2) niet voldoet, dan zet de examencommissie het aangepaste examen Nederlandse taal / Engels (B1 en B2) in voor deelnemers met een auditieve beperking en wordt luisteren getoetst in het instellingsexamen.
- De examens voor studenten met TOS bevatten de mogelijkheid tot het voorlezen van teksten (kunstmatige spraak). In Facet is eigen spraaksynthesoftware ingebouwd, die door de school kan worden ingeschakeld.

ASS/AD(H)D en overige (lichamelijke) beperkingen*:

- De instelling kan waar nodig externe condities aanpassen om de afname te optimaliseren. Gedacht kan worden aan het voorkomen van afleiders (en daarmee onverwachte situaties), het inoefenen door een keer plaats te nemen in een examenzaal tijdens een afname zonder de facto het examen af te leggen, koptelefoon met rustige muziek (niet bij luisteropdrachten!), speciaal meubilair, aangepast toetsenbord, het onderbreken van de examenzitting en daarna voortzetten met inachtneming van de netto afnametijd, student geheel scheiden van de overige deelnemers, meer licht en dergelijke.
- Tijdverlenging van maximaal een half uur.
- Maximaal een half uur tijdverlenging voor de deelnemer die niet Nederlands als moedertaal heeft en die voorafgaand aan het examen minder dan zes jaar Nederlandstalig onderwijs heeft gevolgd. Het halve uur wegens "anderstaligheid" mag wél worden opgeteld bij een half uur vanwege een beperking.

Als de examencommissie tot de slotsom komt dat wellicht aanpassingen gewenst zijn die buiten de competentie van de examencommissie vallen, dan wendt de examencommissie zich tot het CvTE. Denk hierbij aan mondeling toetsen, het markeren van hoofd- en bijzaken op examens, een assistent bij de bediening van de computer en het (door ziekte) onvermogen van een deelnemer informatie van een beeldscherm op te nemen.

*Onder lichamelijke beperkingen kunnen o.a. medische condities, zoals niet aangeboren hersenletsel (NAH), chronische vermoeiheid, diabetes, de ziekte van Duchenne vallen.

ONDSCHRIJDING ONDERWIJSTIJD:

Mocht een student door bepaalde omstandigheden niet in staat zijn om aan het gestelde aantal stage-uren te voldoen kan hier in uitzonderlijke gevallen een uitzondering op worden gemaakt. De richtlijnen met betrekking tot het toekennen van onderschrijding van de onderwijstijd zijn uitgewerkt en opgesteld door de MBO-raad. Voor meer informatie over de mogelijkheden binnen SintLucas kunt u terecht bij het Zorg- en Adviesteam.

Kitty Dielemans:
(zorgcoördinator Eindhoven)

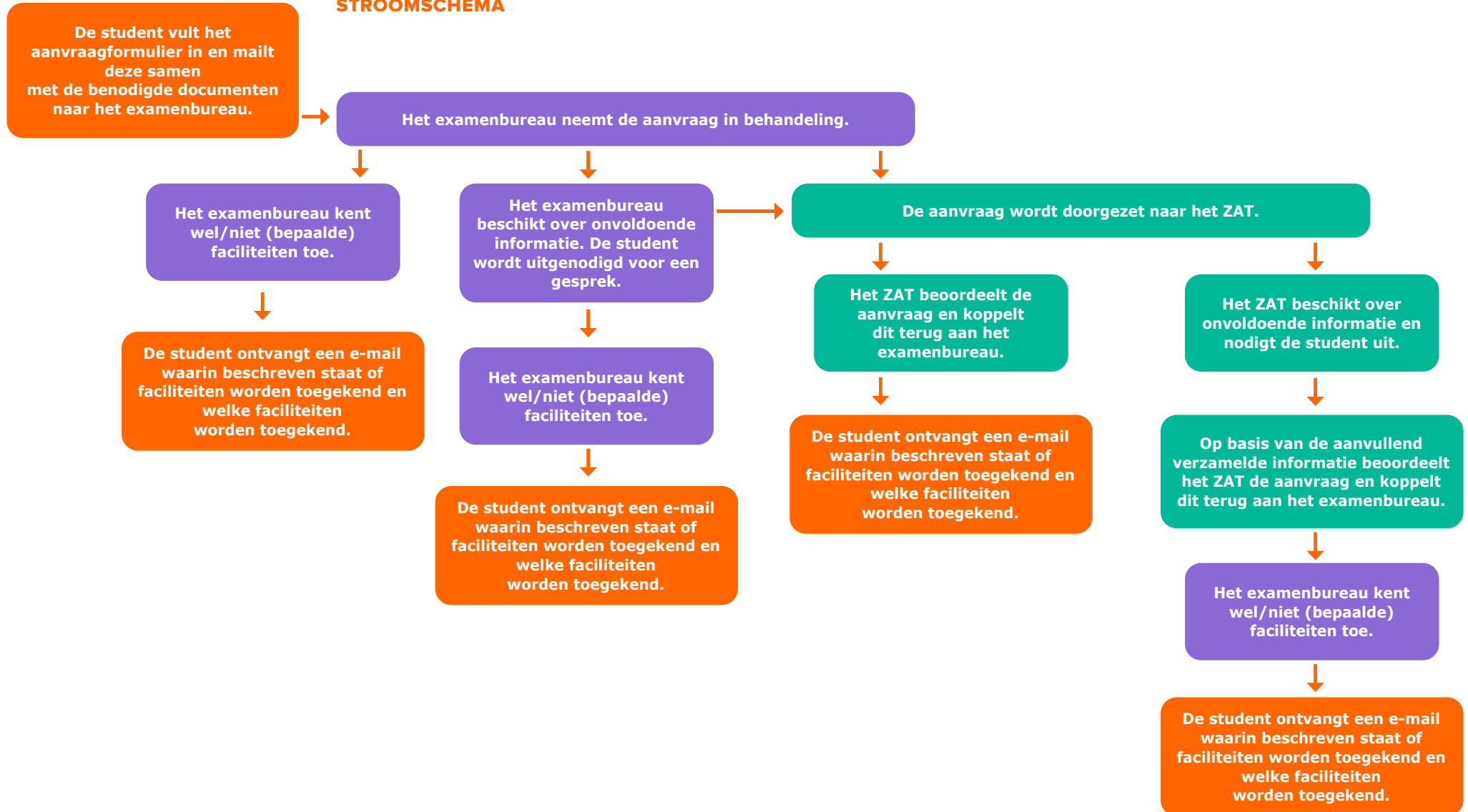
k.dielemans@sintlucas.nl

Pascale Coebergh:
(zorgcoördinator Boxtel)

p.coebergh@sintlucas.nl

DE AANVRAAG VAN FACILITEITEN T.B.V. ONDERWIJS, TOETSEN EN EXAMENS

STROOMSCHEMA

DE AANVRAAG VAN FACILITEITEN T.B.V. ONDERWIJS, TOETSEN EN EXAMENS

DE TOETS EN/OF HET EXAMEN

Eenmaal toegekende faciliteiten gelden tijdens je gehele studieloopbaan. Bij elk examen is een presentielijst aanwezig. Daarop staat genoteerd op welke faciliteiten je recht hebt. De reden van faciliteiten wordt niet genoemd.

Aanpassingen in de klas/tijdens het onderwijs

VRAGEN

Voor vragen over deze procedure kun je contact opnemen met het examenbureau. Het examenbureau is te bereiken via: examenbureau@sintlucas.nl

KLACHTENREGELING

Ben je het niet eens met de gang van zaken, met een genomen beslissing of juist het nalaten daarvan dan wil SintLucas dat dit besproken wordt met de mensen die er direct bij betrokken zijn. De klachtenregeling van SintLucas is terug te vinden op onze website.

De contactpersoon van SintLucas voor de klachtenregeling is mevrouw Karin Dekkers. Zij is bereikbaar via e-mail: k.dekkers@sintlucas.nl